

Секція 2

СОЦІАЛЬНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ ТА СОЦІАЛЬНА РОБОТА ПІД ВПЛИВОМ ПАНДЕМІЇ COVID-19

ФОРМУВАННЯ УСВІДОМЛЕНОГО БАТЬКІВСТВА В ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ

А.В. Дудко

Студентка 2 курсу спеціальності «Соціальна робота»
ФПСР ОНУ імені І.І. Мечникова

Т. П. Хлівнюк

К. політ. н., доцент кафедри соціальних теорій
ФПСР ОНУ імені І.І. Мечникова

У двадцять першому столітті в умовах культурної глобалізації та гласності суспільства відбуваються величезні зміни у всіх сферах життя людини, котрі значним чином торкаються сфери сімейних відносин. Найгострішою проблемою громадськості стала пандемія COVID-19, яка продемонструвала вагому вразливість сімейного інституту по всьому світу. В даний час інститут сім'ї в нашій державі проходить період великих змін та характеризується спадом числа довгострокових шлюбних відносин й числа дітей, які виховуються в стабільних повних сім'ях.

Під час пандемії погіршилась ситуація з народжуваністю та укладанням шлюбів, за статистикою Міністерства юстиції України, якщо у 2019 році шлюб уклали 237958 разів, то у 2020 – 167974. В той час як, народжуваність у 2019 році складала 310605 дітей, а у 2020 році на світ з'явилося 295293 дитини. Тенденція до розірвання шлюбів під час пандемії зменшилась, у 2019 році – 38472 розірваних шлюбів, а у 2020 році – 28929 [2]. Щоб уникнути розвитку цієї тенденції в майбутньому, а саме скоротити зростання розлучень й виховання дітей поза шлюбом, необхідно сформувати у громадськості різного віку усвідомлене ставлення до батьківства, цінності сім'ї та шлюбу.

Усвідомлене батьківство - це усвідомлення особистістю своєї

відповідальності за процес зачаття, народження, виховання і розвитку здорової дитини, основними компонентами якого є когнітивна, емоційна і поведінкова складові батьківства, що дозволяють забезпечити процес повноцінного розвитку дитини з урахуванням її індивідуальних особливостей [1].

Говорячи про процес формування усвідомленого батьківства, мається на увазі системна діяльність, яка спрямована на вироблення та вдосконалення у молоді когнітивної, емоційної і поведінкової складових батьківства, а також визначення особистісної позиції щодо виконання соціальної ролі батьків і створення сприятливих умов гармонійного розвитку і виховання дитини в сім'ї. Тобто, народження дітей вимагає від батьків прийняття батьківської ролі, яка має на увазі відповідальність за долю дитини перед своїм власним сумлінням і суспільством. Формування ж батьківської відповідальності повинно спиратися на орієнтацію батьків саме на внутрішню відповідальність перед власним сумлінням за долю народженої дитини, а не перед суспільством.

Найважливішою складовою формування усвідомленого батьківства, як у молоді, так і вже існуючих сім'ях є соціально-педагогічна освіта, тобто підготовка їх до виконання батьківських і материнських функцій, формування їх педагогічної та соціальної культури, адже невідповідне виконання батьківських обов'язків і відсутність цієї культури, на жаль, породжують проблеми нерозуміння між батьками і дітьми, зростання кількості домашнього насилля та соціального сирітства в нашому суспільстві [1].

Під час пандемії COVID-19 в житті кожної родини трапилися трансформаційні зміни, які передбачають, як позитивний, так і негативний вплив на сімейні цінності людини. Наприклад, поширення згуртованості в сім'ях, яке призвела соціальна ізоляція навесні, створила умови для збільшення тривалості процесу спілкування між батьками та дітьми, яке через професійну зайнятість батьків складала приблизно 30 хвилин на день й тим паче носив більш настановний характер. Саме сімейна згуртованість призвела до тенденції спілкування, обміном важливих емоційних життєвих переживань, емпатії та підтримку у скрутні часи між членами родини, це явище неодмінно впливає на формування здорового підходу до батьківства. Найгострішою проблемою сучасного суспільства є поширення домашнього насилля в сім'ях, особливо щодо жорстокого поводження з дітьми, зі стартом карантину кількість зафіксованих звернень на гарячі лінії щодо домашнього насильства в світі зросла в середньому на 32% [3], тому надзвичайно потрібно формувати усвідомлене батьківство у вже існуючих родин.

Головною проблемою сучасного стану усвідомленого батьківства,

полягає в тому, що теперішня молодь має орієнтири, які все більше відходять від мети на створення сім'ї, заплановане народження та усвідомлене батьківство й виховання дітей. Цінність сімейного благополуччя відійшла на другий план після отримання освіти, професійних та кар'єрних досягнень, не приділяючи уваги до ролі майбутнього батьківства. Як результат, вступаючи до шлюбу та народжуючи дитину молодь виявляється неготовою до виконання своєї нової соціальної ролі, виявляється неспроможною створити належні умови для повноцінного розвитку своєї дитини. Але пандемія COVID-19 внесла свої корективи у життя кожної людини. Тому батьківство стало не тільки складним кроком для багатьох молодих сімей, а й усвідомленим. Хвилюючись за стан здоров'я майбутньої дитини, нестійке економічне та політичне становище, яке накладає більшої відповідальності до взяття ролі батьків, молодь замислюється до дійсного планування батьківства та усвідомлення до його важливості.

Список використаних джерел:

1. Кальченко Л. В. Діагностика рівня сформованості усвідомленого батьківства студентської молоді як умова превенції соціального сирітства. *Society integration education*, 2020. С. 287-316.

2. Статистична інформація щодо державної реєстрації актів цивільного стану у 2019 та 2020 роках. Веб-портал Міністерства юстиції України. URL: https://minjust.gov.ua/actual-info/stat_info (Дата звернення: 30.03.2021).

3. World Vision. It takes a world to end violence against children. Covid-19 Aftershocks. May 2020 URL: https://www.wvi.org/sites/default/files/2020-05/Aftershocks%20FINAL%20VERSION_0.pdf (Дата звернення: 04.04.2021).